OPONETSKÝ POSUDEK
NA HABILITAČNÍ PRÁCI

„HISTORIE, SOUČASNOST A MODERNÍ TRENDY CHIRURGICKÉ LÉČBY NÁDORŮ PANKREATU"

MUDr. Filipa Čečky, Ph.D,
odborného asistenta Chirurgické kliniky,
Chirurgické katedry Univerzity Karlovy,
LF UK v Hradci Králové a FN Hradec Králové,
v oboru Chirurgie.

Z pověření uděleného mi děkanem LF UK v Hradci Králové, profesorem MUDr. et RNDr. Miroslavem Červinkou, CSc, jsem prostudoval, posoudil a následně vypracoval tento oponentský posudek na habilitační práci MUDr. Filipa Čečky, Ph.D.

Oponovaná práce *„Historie, současnost a moderní trendy chirurgické léčby nádorů pankreatu"* je souhrnnou prací prezentující – v kontextu vývoje lékařství posledních desetiletí – současný přístup k nemocným s jedním z nejzhoubnějších a současně i nejzávažnějších onkologických onemocnění, na jejichž diagnostice a léčbě se významnou měrou podílejí i chirurgové.

Název posuzovaného habilitačního spisu – i když v prvém okamžiku evokuje myšlenku, že jde o práci výhradně přehledovou – plně vystihuje podstatu zadaného tématu, i řešeného problému a odpovídá požadavkům kladeným na habilitační spis.

Téma, i aspekty zpracování habilitační práce mne osobně velmi zaujaly, protože se přede mnou otevřela monografie mapující a vymezující určitý úsek medicínského přístupu k pacientům s touto chorobou. O to více byla pro mne zmíněná problematika, i vytčené hypotézy zajímavé.

Oponovaný habilitační spis je sepsán na 119 stranách (včetně příloh). Po formální a obsahové stránce je práce koncipována standardním, normou předepsaným způsobem, s proporcionálně vyváženým objemem a obsahem jednotlivých kapitol (celkem 8), které jsou – pro větší přehlednost – patřičně členěny do subkapitol. Práce je rozsahově přiměřená a obsahem vyvážená.

Názvy, i obsahy kapitol jsou vzájemně v kontextu a dobře vedou (i v oboru vzdělaného čtenáře) danou problematikou. Při jejich studiu je zřejmé, že práce je de facto tvořena čtyřmi sevřenými a na sebe logicky navazujícími

sekvencemi, shrnujícími možnosti lékařského přístupu k nemocným s touto diagnózou.

Vlastní text práce je doplněn o 20 tabulek, o 3 grafy a o 7 doprovodných obrazů. V textu jsou odkazy na 278 citací z odborných textů, převážně z anglosaské literatury a z posledních let. Po formální stránce je splněna citační norma.

Prvá přehledová část spisu je rekapitulací počátků světové, i české pankreatochirurgie. Počátky resekčních pankreatických výkonů realizovaných na CHK v Hradci Králové popisuje autor v kapitole 2.12, přičemž nejde o pouhou retrospekci, ale o systematické studium této problematiky s velmi pečlivým zpracováním a s analýzou dat získaných v souboru sledovaném od roku 1996. Tuto oblast shrnul autor do přehledné srovnávací tabulky dvou období (1996-2006 a 2007-2015).

Kapitola 3 oponované práce není pouhým přehledem stávajících operačních technik, ale je zejména fundovaným výsledkovým srovnáním, které je zakončeno přehledovým srovnáním v tabulce. I tato část se opírá o významné metaanalýzy a randomizované srovnávací studie posledních let. Autor spisu zde zmiňuje, mj. i některé progresivní techniky (např. dle Penga), stejně jako využití stentů či lepidel při konstrukci anastomóz. Obdobně se zabývá i technikou ošetření cév a lymfadenektomií v rámci výkonů na pankreatu. Za velmi významnou část tohoto úseku posuzované habilitační práce považuji i hodnocení kvality života sledovaných pacientů.

Kapitolou 4 (od šedesáté čtvrté strany práce) začíná autorova vlastní prezentace (nejdříve Soubor I), který je prvou částí jádra předložené prospektivní studie. V této kapitole si dr. Čeček vytýčil tři základní cíle svého výzkumu. Ve zkratce jsem zde oprávněn prohlásit, že tyto cíle byly racionální, metodologicky dobře propracované a standardizované, pro program studie přínosné a byly v průběhu studie beze zbytku splněny. Výsledky této části studie jsou souhrnně zpracovány v podkapitolách 4.2 a 4.3 a jsou opět doplněny o přehledové tabulky.

Diskusi k tomuto tématu je věnována podkapitola 4.4, ve které autor vhodně staví na informace obsažené v části přehledové, které více než vhodně aplikuje při srovnávání terapeutických výsledků, dosažených ve svém souboru (a prezentovaných v posuzované práci), s ekonomikou péče o pacienta. Klade mj. důraz na maximální prevenci komplikací, které – jak dokládá – jsou i hlavní příčinou významného vzestupu nákladů na léčbu.

Kapitola 5 (Vlastní soubor II) se zabývá posouzením role břišní drenáže, na kterou je i v současné době mnohdy rozporuplný pohled, závislý často na technice konkrétní chirurgické školy. Autor se zabývá užitím, typem, a principem drenážních systémů užívaných v pankreatologické chirurgii. V této

části práce se autor zaměřil na porovnání dvou typů nitrobřišních drénů, které jsou v současné době standardně akceptovatelné v břišní chirurgii.

Prospektivní formou studie DRAPA, realizované dvěma pracovišti v ČR (Hradec Králové a Olomouc), pak habilitant pracuje s teorií dvou možných hypotéz. Této části práce jsem věnoval pozornost mj. i s cílem posoudit propracovanost zmíněné studie s ohledem na legislativu, i dodržení zamýšlené standardizace a randomizace. Design této studie je kvalifikovaně popsán v podkapitolách 5.1-5.3. Výsledky zmíněné studie jsou uvedeny v kapitole 5.4. Při jejich zpracování je přiměřeně užita standardizovaná statistická metodologie.

Pro klinickou praxi jsou tyto dvě části jádrem práce a zde považuji za podstatné především závěry kapitoly 5.4, ve kterých autor vyhodnotil rizikové faktory břišní drenáže, které habilitant vnímá jako významné pro vyšší riziko vzniku pankreatické píštěle. Zde prezentované výsledky jsou pak podrobeny diskusi, která zasazuje zjištěné výsledky do kontextu dosavadních studií (jak prospektivních, tak retrospektivních).

Oponent považuje za významnou skutečnost, že studie DRAPA, která je vlastním meritem studia habilitanta a z níž habilitační spis vychází, má prioritu tím, že se jako prvá zabývá typem užitého drénu k nitrobřišní drenáži v pankreatické chirurgii.

Jako chirurgického oponenta této práce mne osobně významně oslovila právě tato kapitola, ve které se pracuje s výsledky studie DRAPA. Je zde patřičně diskutován právě vliv všech faktorů nitrobřišní drenáže na operační výsledky. Významné pro praxi je konstatování autora – nepotvrdil se předpoklad, že:

- typ drénu může ovlivnit vznik pooperační pankreatické píštěle;
- mírný podtlak odsavné drenáže může přispět k rozvoji pankreatické píštěle.

Závěr habilitační práce pak v duchu standardně koncipované monografie směřuje ke koncepčním doporučením pro chirurgickou pankreatologii.

Závěr a doporučení posudku.

Na základě výše uvedených skutečností konstatuji, že práce MUDr. Filipa Čečky, Ph.D, není jednorázovou exkurzí autora do této problematiky, ale že jde naopak o systematické, velmi náročné a dlouhodobé zpracovávání tématu.

V hodnocení je dále třeba vyzvednout i kvalitní formální a jazykovou úpravu, dále precisně vypracovanou metodiku studie a její strukturování ve vlastní práci a konečně i seriosně a dobře zpracované výsledky práce.

Vytčené hypotézy byly v textu standardně ověřeny a závěr práce z nich správně vychází.

Po prostudování předloženého spisu proto mohu s plnou zodpovědností prohlásit, že jde o mimořádně kvalitní dílo, které metodologií,

rozsahem a zpracováním velmi dobře naplňuje požadovaný standard habilitačního spisu. Z těchto důvodů se také oponent vzdává jakýchkoliv výtek.

Otázku mám pouze 1: definovat podíl habilitanta na zpracování studie DRAPA.

Habilitační práce MUDr. Filipa Čečky, Ph.D „Historie současnost a moderní trendy chirurgické léčby nádorů pankreatu" splňuje všechna kritéria kladená v rámci legislativy České republiky na habilitační práce posuzované v oboru Chirurgie.

Oponent doporučuje dále pokračovat v již zahájeném habilitačním řízení MUDr. Filipa Čečky, Ph.D.

V Brně 10. února 2017

prof. MUDr. Jindřich Vomela, CSc., LL.M.